

VYBÍRÁME NEJLEPŠÍ ZDROJE PRO PC

zive

COMPUTER

ŽIJTE DIGITÁLNÍM SVĚTEM

ČERVENEC 2021 | 3,99 € | 89 Kč

WINDOWS ZA 100 Kč JE TO LEGÁLNÍ?

3

VELKÉ
TESTY

SPORTOVNÍ KAMERY

DISKY SSD M.2

BEZZRCADLOVKY

FARMAŘENÍ MÍSTO TĚŽBY

Kryptoměna Chia je energeticky úsporná, zato ničí disky

**PROGRAMY
V HODNOTĚ
1 140 Kč**

Obsah

6 C-zóna

TRENDY & TECHNOLOGIE

Apple WWDC 2021

Každoroční vývojářská konference přinesla klasické softwarové novinky. Nový systém má jak iPhone, tak i iPad, počítače a hodinky. Převratných změn jsme se ale nedočkali, jde spíš o pozvolnou evoluci.

- 8 Novinky
- 9 IT kalendář
- 11 Nadějně technologie
- 11 Psali jsme před 10 lety
- 12 Tweetomanie
- 14 Kulturní novinky
- 16 Novinky z konference Apple WWDC 2021
- 20 Nástup zelených kryptoměn: farmaření místo těžby
- 23 Čísla čísla
- 24 Největší současné bezpečnostní hrozby
- 29 Statistika: spotřeba a cena mobilních dat
- 30 Konference Google I/O 2021: Android 12 i nové funkce Wear OS
- 34 Pítva: co skrývá tělo iPhone 6
- 37 Významná výročí: vynálezce Nikola Tesla
- 38 Programování elektroniky: prototypovací destička Arduino Nano 33 BLE Sense
- 44 Rozhovor s expertem na cloud a umělou inteligenci v IBM Petrem Leštinou
- 46 Časová osa: bezpilotní letouny

16

TÉMA

Byznys s druhotnými licencemi

Při nákupu softwaru můžete ušetřit díky takzvaným druhotným licencím. Jaké podmínky musí tento software splňovat, aby byl legální?

48

- 48 Druhotné softwarové licence: jsou legální?
- 51 Rozhovor s expertem na licence Martinem Predným

POČÍTAČOVÉ NOVINKY

- 52 Nejzajímavější nové produkty

TEST

M.2 NVMe disky s PCIe 4.0 a PCIe 3.0

Rychlosti SSD se zastavily těsně pod hranici 8 GB, a dokud nepřijde nové rozhraní PCIe 5.0, nemohou dále růst. Výrobci proto přicházejí s levnějšími modely. Najít ten pravý proto není vůbec snadné.

56

114

VYBÍRÁME NEJLEPŠÍ ZDROJE PRO PC
COMPUTER
ZIJTE DIGITÁLNÍM SVĚTEM
ČERVENEC 2021 | 3,99 € | 89 Kč

48

WINDOWS ZA 100 Kč
JE TO LEGÁLNÍ?

3 VELKÉ TESTY

SPORTOVNÍ KAMERY

DISKY SSD M.2

BEZZRCADLOVKY

66

56

74

20

FARMAŘENÍ MÍSTO TĚŽBY
Kryptoměna Chia je energeticky úsporná, zato ničí disky

6

TEST

Outdoorové kamery

I kamery za čtyři tisíce mohou nabídnout záznam při rozlišení 4K a snímkové frekvenci 60 fps. Výrobci postupně vylepšili i stabilizaci a všechny kamery v testu jsou odolné i vodotěsné bez plastového pouzdra.

66

TEST

Bezzrcadlovky

Obrazová kvalita současných digitálů je prakticky srovnatelná a do velké míry se odvíjí od použitého objektivu. I krátkodobé používání však odhalí řadu výhod a nevýhod, které v technických parametrech nenajdete.

74

PŘEHLED PROGRAMŮ

Desktopové e-mailové klienty

Outlook nebo Thunderbird zná každý, alternativ k desktopovým klientům je ale mnohem víc. Jejich výhodou jsou funkce, které nenabídne webové rozhraní, a především schopnost spravovat více schránek na jednom místě.

82

TÉMA DRUHOTNÉ SOFTWAREVÉ LICENCE

Software z druhé ruky

Koupě originálního programového vybavení přímo od výrobce není jedinou možností, jak sehnat pro váš počítač legální software. Další možností je koupit licenci od toho, kdo ji už nepotřebuje nebo nevyužije. Můžete ušetřit nemalou částku, zároveň si však dávejte pozor na podvodníky. [Jan Spěšný]

Prodej takzvaných druhotných licencí posvětila Evropská unie už před mnoha lety. Přesto tento způsob pořízování softwaru dodnes zahluje rouška nejistoty, velcí výrobci se k němu neradi vyjadřují a mnohdy bývá zdrojem obchodních sporů. Jak je to tedy doopravdy?

Obchod jako každý jiný

Princip takového způsobu prodeje licence je poměrně jednoduchý a vychází z logiky věci. Proč by si oprávněný majitel nějakého zboží nemohl dovolit ho znovu prodat. Když byl software prodáván na CD nebo DVD, běžně se tak dělo. S on-line dobou se ale tyto případy začaly množit, což se mnohým výrobcům nelíbilo.

Asi nejvíce se aktuálně prodeje týkají produktů Microsoftu, ať už jde o samotný systém Windows, nebo o kancelářský balík Office. Ačkoli se redmondský gigant k podobnému

prodeji staví stále rezervovaně, v dokumentu zasílaném svým obchodním partnerům a zákazníkům v Evropě tento způsob obchodování s licencemi připouští. Prodejce i nakupující však musí splnit řadu podmínek, aby byla směna legální. Software musí být mimo jiné původně koupený na území EU a prodávající musí zajistit, aby nefungoval na původních zařízeních. Přesně tak, aby celý obchod splňoval unijní pravidla.

Kritika největších

Microsoft každopádně nebyl nejhlasitějším kritikem této judikatury. Přece jen, produkty za pár tisícikorun, i když ve velkém prodávané, jedné z nejbohatších firem příliš zily netrhal.

Na trhu s druhotnými licencemi ale objevíte třeba také software pro servery, jejichž ceny se pohybují už v řádech stovek tisíců korun. Proti prodeji licencí tak ostře vystoupila

Typy licencí

- » **OEM licence** – obchodní označení užívané pro předinstalovaný software výrobcem hardwaru, určený zejména pro nová zařízení
- » **ESD licence** – elektronická licence bez jakékoliv hmotné podoby (electronic software delivery)
- » **FPP licence** – takzvaná krabicevá licence (full product package)
- » **Multilicence** – hromadné udělení práva k užití softwaru pro větší organizace. Zpravidla nabízí nejlepší funkce a nejsnazší správu a instalaci a v rámci druhotného softwaru nejtransparentnější řešení

například společnost Oracle. Ta se už v roce 2012 obrátila na Soudní dvůr Evropské unie v Lucemburku s tím, ať pravidla přeprdeje těchto licencí upraví. Zejména pak u těch programů, které se distribuují jako „nehmotné“ kopie prostřednictvím internetu. Oraclu vadilo, že na trhu tehdy působila společnost UsedSoft, která nabízela licence odkoupené právě od zákazníků Oraclu, kteří je nevyužívali. Zákazníci UsedSoftu pak na základě těchto licencí program získali přímo na stránkách Oraclu.

Seznam nabídek

Office 2019
Stav zboží **Nové**, Doba dodání (od obdržení platby) **1-2 dny**
Kup teď **69 Kč**
5 dopravou 69 Kč, Bzenec (další z okolí Zlín)
29 koupilo 6 Končí za 18 dní Od winmajk

Microsoft Office 2019 Professional Plus
Stav zboží **Použité**, Značka **Microsoft**
Kup teď **99 Kč**
Osobně v Křenice (další z okolí Praha)
147 koupilo 150 Končí za 8 dní Od Ivtalkiro

Office
Microsoft Office 2019 Professional Plus - Licence
Stav zboží **Nové**, Doba dodání (od obdržení platby) **1-2 dny**, Druh licence **OEM**, Značka **Microsoft**
Kup teď **70 Kč**
5 dopravou 70 Kč, Kunovice (další z okolí Zlín)
258 koupilo 46 Končí za 13 hodin Od Isoftware

Office
Microsoft Office 2019 Professional Plus
Stav zboží **Nové**, Doba dodání (od obdržení platby) **1-2 dny**, Značka **Microsoft**, Kód zboží **120**
Kup teď **100 Kč**
Doprava zdarma, Hýslý (další z okolí Zlín)
22 koupilo 6 Končí za 4 dny Aukro Garance vrácení peněz Od petr691

Na Aukru najdete spoustu podezřelě levného softwaru. Před jeho nákupem si pečlivě zkontrolujte, zda je skutečně legální

Soudní dvůr ale rozhodl, že tvůrci programového vybavení nemohou bránit dalšímu prodeji svých už použitých licencí umožňujících užívat jeho programy stažené z internetu. Stejně tak rozhodl o kopiích programů šířených prostřednictvím pevných médií, jako je DVD nebo USB flashdisk. De facto tak tento způsob prodeje legalizoval. Časově neomezené softwarové licence tedy mohou být volně prodávány stejně jako běžný majetek. A to i v případě, že je prodejce získal za výhodnějších podmínek, než běžně výrobce nabízí. Toto rozhodnutí zmiňuje ve svém vysvětlujícím dopise i Microsoft.

Jádro pudla

Celý systém přeprdeje je postavený na základě takzvaného vyčerpání práva. Jedná se o situaci, kdy nositel práva k softwaru – typicky výrobce nebo jeho oficiální distributor – uvede konkrétní softwarové licence na trh a tím „vyčerpá“ své právo k tomuto softwaru. „Jsou-li splněny podmínky stanovené právními předpisy, nemůže nositel do budoucna omezovat či zakazovat další přeprdej a následnou distribuci tohoto použitého softwaru,“ uvádí právní analýza advokátní Kanceláře Havel & Partners, která se tímto případem zabývala.

Velkým hráčem na trhu samozřejmě nevádí, když si od souseda koupíte staré Office, protože už je nepoužívá. S licencemi se ale už běžně obchoduje ve velkém. Výhodné ceny na volném trhu se týkají zejména takzvaných multilicencí. Producenti softwaru totiž často uzavírají smlouvy na dodání stovek i tisíců licencí velkým korporacím a ty, když například zkrachují, nebo třeba převádějí svoji infrastrukturu do

cloudu, tyto licence prodávají. Jakmile se dostanou multilicence na volný trh, je možné je zpravidla rozdělit a umožnit tak zákazníkům získat často mnohem lepší produkt za ještě nižší cenu, než je na trhu obvyklá u licencí pro koncové zákazníky.

Pokud při koupi takové licence narazíte na solidního prodejce, předává vám spolu s licencí všechny důkazy o tom, že je licence legální. Oproti tomu je třeba si dát velký pozor u koupi tzv. OEM, ESD (tzv. elektronická licence) nebo dalších typů Retail licencí určených pro spotřebitele a malé podnikatele, kde je vzhledem k charakteristice těchto licencí také největší riziko možného zneužití. U těchto licencí určených pro spotřebitele často chybí jakákoli dokumentace jejich půvo-

du – málokdo si doma schovává účtenky i mnoho let po vypršení dvouleté záruky.

Kolik ušetříte?

Nyní se dostáváme k otázce, která asi zajímá každého nejvíc. A to, kolik je možné při nákupu druhotného softwaru ušetřit. Jako příklad nám poslouží nejrozšířenější komerční operační systém Windows 10 od Microsoftu, případně jeho balík kancelářských programů MS Office. Plnou verzi operačního systému Windows 10 pro domácnosti seženete přímo na stránkách Microsoftu za 4 000 Kč, jeho OEM verzi například Alza.cz nabízí za 3 290 Kč, plnou verzi Windows 10 Professional ale najdete na internetu i za něco málo přes 2 330 Kč, a to včetně doloženého původu – rodného listu licence s kompletním řetězcem vlastníků.

Podobně tak můžete ušetřit třeba na kancelářském balíku Microsoft Office, i když tady už to začíná být složitější. Microsoft totiž ve svých nabídkách začíná silně prosazovat politiku předplatného a produktu Office 365. Chová se tímto způsobem mimo jiné právě také kvůli obchodováním s licencemi, na produkty s omezenou dobou platnosti se totiž nařízení EU

Podmínky legálního prodeje druhotných licencí v EU

- » Licence byly zakoupeny se souhlasem nositele autorských práv a byly plně zaplacený
- » Licence byly uvedeny na trh v EU, EHS nebo Švýcarsku
- » Původní držitel zajistí odinstalování licencí a zamezí jejich použití i v budoucnu
- » Licence nejsou omezeny časem (jsou trvalé, nejde o předplatné)
- » Na licencích nevážnou žádná práva třetích stran

	Microsoft OLP NL cena	PREDNÝ SLAM Retail cena	Ušetříte	
Windows 10 Professional	207,00 €	65,93 €	68,2 %	Získejte nabídku
Windows 10 Enterprise LTSC 2019 Upgrade	295,00 €	95,36 €	67,7 %	Získejte nabídku
Office Professional Plus 2019	632,00 €	327,80 €	48,1 %	Získejte nabídku
Office Professional Plus 2016	472,00 €	233,75 €	50,5 %	Získejte nabídku
Windows Server 2019 Standard	913 €	799 €	12,5 %	Získejte nabídku
Windows Server 2016 Standard	913 €	649 €	28,9 %	Získejte nabídku
Exchange Server 2019	859 €	799 €	7,0 %	Získejte nabídku
SharePoint Server 2019	8240 €	3 940 €	52,2 %	Získejte nabídku
SQL Server Enterprise 2019 2Core	15 148 €	12 999,00 €	14,2 %	Získejte nabídku
SQL Server Enterprise 2017 2Core	27 872,00 €	22 797,00 €	18,2 %	Získejte nabídku
Windows Server 2019 User CAL / Device CAL	od 39,41 €	od 34 €	od 13,7 %	Získejte nabídku
Exchange Server 2019 User CAL / Device CAL	od 91 €	od 75 €	od 17,6 %	Získejte nabídku
SharePoint Server 2019 User CAL / Device CAL	od 127 €	od 100,86 €	od 20,6 %	Získejte nabídku
Core CAL 2019	od 344,3 €	od 114,68 €	od 66,7 %	Získejte nabídku
Konzultace licencování, deployment softwaru		od 60 €/hod		Získejte nabídku

Ceny druhotných licencí u renomovaných prodejců jsou vyšší než na Aukru. Máte ale jistotu, že takovýto software splňuje licenční podmínky a je legální

ALTERNATIVY k placenému softwaru

Pokud z nějakého důvodu komerční software odmítáte kupovat jak od výrobce, tak ve formě druhotné licence, může pro vás být alternativou využít některou z otevřených platforem.

Operační systém postavený na Linuxu:

Ubuntu

Ubuntu je linuxová distribuce založená na Debian Linuxu.

Vznikla v roce 2004 s cílem nabízet operační systém pro běžné uživatele neoborníky. Ubuntu je k dispozici zdarma, používá výhradně svobodný software.

Z Ubuntu jsou odvozené další oficiální i neoficiální distribuce, například oblíbený Linux Mint.

Fedora

Za linuxovou distribucí Fedora stojí komunita

vývojářů za podpory firmy Red Hat. Vznikla jako odnož distribuce Red Hat Linux se zaměřením na použití v domácích počítačích.

openSUSE

Platforma openSUSE má specifické nástroje, které se snaží distribuci co nejvíce zpřístupnit běžným uživatelům

osobních počítačů. Kromě openSUSE je k dispozici také komerční varianta SUSE Linux Enterprise. openSUSE je dostupné ve dvou variantách vydávání nových verzí. Konzervativnější Leap nabízí pravidelně vydávané velké verze, kdežto varianta Tumbleweed je aktualizována průběžně.

Kancelářské balíky:

Apache OpenOffice

Apache OpenOffice

(dříve OpenOffice.org) je bezplatný kancelářský balík, vyvíjený jako open source. Původně začínal jako StarOffice, jeho německého výrobce koupila v roce 1999 firma Sun a zveřejnila zdrojové kódy. Nový vlastník Sunu, společnost Oracle, vývoj v roce 2011 ukončil a předal ho Apache Software Foundation.

LibreOffice

LibreOffice je softwarový balík kancelářských

aplikací, dostupný zdarma jako open source. V roce 2010 se oddělil od podobného softwaru OpenOffice.org. LibreOffice je dostupný pro Windows, OSX, Linux i další systémy. Obsahuje podobné funkce jako balík Microsoft Office.

Grafický editor:

Gimp

Jako alternativa k drahým grafickým programům typu Adobe Photoshop může být bitmapový editor Gimp, který vznikl jako ostatní otevřený software na linuxovém jádře.

nevztahuje a není možné licenci dále přeprodávat. Srovnat tak můžeme třeba aktuálně oficiálně nabízený balík Office 2019 pro domácnosti a podnikatele, které na stránkách výrobce pořídíte za nějakých 8 300 Kč. Mezi OEM verzemi nabízenými na důvěryhodných serverech jsme však tyto nové Office pro domácí použití zatím nenašli, srovnávat tak můžeme pouze se staršími verzemi. Například na webu www.trustedone.cz zaplatíte za druhotnou licenci balíku Office Professional Plus 2016 s kompletním rodným listem necelých 6 900 Kč.

Ceny pod stovkou

Někteří prodejci ale dokážou cenu tohoto softwaru srazit ještě více. Například na aukčním portále Aukro najdete i nabídky, které v případě MS Office nedosahují ani stokoruny za licenci. Před těmito cenami však odborníci varují. Tyto licence často pochází z nelegálních, například asijských zdrojů. Po koupi vám většinou dorazí na e-mail pouze licenční klíč a stručný návod ke stažení produktu. E-mail pak většinou obsahuje formulaci typu: „Kdyby to říkalo, že nelze ověřit ID instalace, zašlete mi v příloze e-mailu aktivační ID (x skupin po 6 či 7 číslech) a pomůžu Vám s aktivací.“ Případně také získáte popis, jak postupovat při aktivaci po telefonu s chatbotem Microsoftu. Takový postup rozhodně nebudí důvěru, nemluvě o tom, že nemáte šanci dohledat zákonnou dokumentaci, kterou pro oficiální provozování zakoupeného softwaru potřebujete. Pro posouzení, zda je licence legální, či nikoli, je proto důležité vždy vyžadovat písemné důkazy o dodržení podmínek daných EU. Při koupi druhotného softwaru se se tak zaměřte na tyto body:

1. Identifikace původního nabyvatele a důkaz o tom, že licence byly zakoupeny z oficiální distribuce. V případě multilicenci je nezbytná identifikace licence podle jejího čísla a identifikace multilicenční smlouvy a programu, v němž byla licence zakoupena. U retailových nebo výrobních verzí může jako důkaz o zakoupení sloužit například účtenka o zakoupení licence od distributora nebo faktura za počítač.
2. Pokud licenci vlastnilo více firem nebo zákazníků, je vhodné doložit úplnou identifikaci řetězce vlastníků.
3. Licence musí být vždy poprvé uvedena na trh v Evropě – pokud bude smlouva na americkou firmu nebo v čínštině, je zde velká pravděpodobnost, že je tato jako druhotná licence nelegální.
4. Vždy trvejte na tom, aby původní nabyvatel (a všichni další v řetězci předchozích vlastníků) podepsali dokument, v němž deklarují, že jsou všechny prodávané licence odinstalované, nepoužívané a že je zamezeno jejich použití v budoucnu.

Každopádně se na českém internetovém písečku v této oblasti možná blýská na lepší časy. „Ve spolupráci s Aukrem připravujeme projekt na odstranění nelegálních licencí z tohoto tržiště. Snad se nám společnými silami povede pro zákazníky Aukra nastavit podmínky prodeje druhotného softwaru tak, aby si mohli být jisti, že nakupují reálné licence, a ne pouze nelegální kopie aktivačních klíčů. Pevně věřím, že se v blízké době přidají i další tržiště jako například Heureka a pomůžeme napravit nelegálními prodejci pošramocenou pověst druhotného softwaru,“ přiblížil Martin Predný ze společnosti Predny SML, která se na prodej druhotných licencí orientuje.

Druhotný software do úřadů

Expertí na druhotný software ale spatřují rezervy českého trhu i jinde. Druhotný software totiž může ušetřit nejen jednotlivcům a firmám, ale také subjektům ve veřejné a státní správě. Ty však často z veřejných zakázek společnosti nabízející druhotný software neoprávněně vylučují a spory pak končí u Úřadu pro ochranu hospodářskou soutěž a celý proces se tak zpomaluje a zdražuje. Přitom například ve Znojmě s tímto řešením problém neměli a získali takto pro radnici vybavení operačním systémem Windows 10. „Evropský soudní dvůr řekl, že tak, jako vám automobilka nemůže zakázat prodat někomu dalšímu auto, které jste si koupili, nemůže vám Microsoft zakázat prodat vaši licenci na Windows. Vypsali jsme tedy veřejnou soutěž, kde jsme řekli, že chceme auto, tedy operační systém Windows, nové, ale klidně i ojeté, a že chceme alespoň Fabii, nebo i vyšší model, přičemž rozhoduje nejnižší cena,“ přiblížil Deniku zadání úspěšné zakázky starosta města Jakub Malačka. Radnice díky tomu výrazně ušetřila. „Úspora za nákup použitých licencí činila 1,7 milionu korun ve srovnání s tím, kdybychom kupovali Windows úplně nové. Nejnižší nabídku dokonce dala firma, která má téměř nejvyšší verzi Windows 10,“ přiblížil Malačka. Jedna licence Znojmo vyšla na necelých jedenáct set korun.

Problémy v této sféře popisuje i Martin Predný. „Snažíme se narovnat podnikatelské prostředí ve veřejných zakázkách a ušetřit veřejnému sektoru náklady na software. Opiráme se při tom o judikaturu a argumenty použité v jiných členských zemích EU. Proto by měly místní orgány dospět k obdobným závěrům jako jinde – například v Německu už soud rozhodl, že licence nové a druhotné jsou fakticky totožné a nemohou být z veřejných zakázek vyloučeny. Ze zkušeností totiž mohou říci, že právě kvůli neznalosti legislativy dochází ve veřejném sektoru ke značnému plýtvání peněz nás všech,“ dodal Predný. ■

Licence jako zboží

Koupili jste si nové auto a starého se potřebujete zbavit? Prostě ho s veškerou dokumentací prodáte dalšímu zájemci. A podobně jednoduše může vypadat i obchod s druhotnými licencemi. [Jan Spěšný]

Nákup druhotné licence se vyplatí, ale není bez rizika. Důležité je, od koho ji kupujete. „Pokud na trhu narazíte na podezřele levnou nabídku, vždy si ověřte, zda software pochází ze skutečně legálního zdroje,“ přibližuje Martin Predný ze společnosti Predny SLM zabývající se prodejem druhotných licencí.

Můžete přiblížit rozdíl mezi klasickou licencí koupenou přímo od výrobce softwaru a tou druhotnou, kterou přeproductíváte vy?

Nejprve je nutné si uvědomit, co vlastně licence je a co není. Licence je právo k užití softwaru. Není to produktový klíč, štitok CoA ani instalační DVD. Z hlediska funkčnosti a ani po právní stránce není mezi licencí novou a druhotnou rozdíl. Obě uživatele zmocňují k užití konkrétního počítačového programu. To, co vytváří rozdíl v pořízení licence, je cena. Licence z volného trhu mohou být až o 80 % levnější než stejné licence pořízené z tradičního distribučního kanálu výrobce softwaru.

Jaký je tedy princip obchodu s druhotnými licencemi?

Celý obchod s druhotnými licencemi je postaven na institutu tzv. vyčerpání práva. Specificky k počítačovým programům je tento princip upraven od roku 1991 evropskou směrnicí. V české úpravě se s tímto pojmem setkáváme v autorském zákoně z roku 2000. Vyčerpání v zásadě stanoví, že jakmile autor licenci poprvé prodá (nebo je prodána s jeho svolením), nemůže již žádným způsobem omezovat její další prodej. Vyčerpání se vztahuje na licence, které jsou časově neomezené a byly plně zaplacené. Při převodu pak musí jejich dosavadní držitel zajistit, že u něj už licence není a nebude používána.

Odkud druhotné licence pocházejí?

V našem případě pochází licence vždy z velkých multilicenčních kontraktů, které mezi sebou uzavřeli výrobce softwaru a společnosti, které už licence nepotřebují. Příkladem je buď přesun infrastruktury do cloudu, nebo, a to je nejčastější případ, likvidace společnosti. Máme v portfoliu licence od bývalé celoevropské cestovní

kanceláře, farmaceutických firem nebo bývalých leteckých společností.

Jsmo členem skupiny PREO, jedné z nejvýznamnějších společností v Evropě zabývajících se obchodem s licencemi, a tyto licence přímo vykupujeme. Díky tomu máme přístup k jednomu z největších poolů licencí z volného trhu.

Mohou na druhotných licencích ušetřit i jednotlivci?

Samozřejmě, sami jsme spustili e-shop TrustedOne.cz, který je zaměřen na koncové zákazníky. Princip obchodu je univerzální, avšak bez znalosti problematiky skýtá mnohá rizika.

Na co si tedy uživatelé mají při nákupu softwaru skrz druhotné licence dávat pozor? Jaký je rozdíl, když koupíte licenci od vás a třeba na jiném e-shopu nebo přes inzerát?

Obchod s licencemi je bohužel stížen mnoha stigmaty, která souvisejí především s neznalostí jak zákazníků, tak prodejců. Převod licencí má svá pravidla, která musí být při každém převodu dodržena. Pro případ kontroly je pak více než vhodné disponovat dokumenty, které splnění všech bodů prokážou. A právě v tomto se skrývá zakopaný pes. Nejenže mnoho prodejců, a to včetně zavedených e-shopů, tyto dokumenty zákazníkům nedodává, ale zároveň koncovým zákazníkům tvrdí, že přebírají odpovědnost za případné defekty. Přitom v případě kontroly ze strany výrobce, na což má ze zákona právo, musí každý uživatel prokázat ono vyčerpání, pokud se na něj dovolává, a nemůže zodpovědnost přenést na svého prodejce.

Na Aukru se však objevují nabídky na licence za pár korun.

K nabídkám na Aukru a dalších tržištích nelze ve většině případů říci nic dobrého. Nejen, že jsou zde inzerovány licence za pár korun, ale jsou zde dokonce inzerovány zcela neexistující produkty. Opravdu si potenciální zákazník u licence za 89 Kč myslí, že když je její maloobchodní cena řekněme 5 000 Kč, tak ji někdo prodal obchodníkovi a obchodník jejím prodejem může ještě vydělat? Tyto licence často pochází z nelegálních zdrojů

mimo Evropskou unii a nikdo vám nezaručí, že software bude optimálně fungovat. Na druhou stranu jsem však rád, že Aukro na naše upozornění reaguje a nabídky nelegálních licencí stahuje. Upravilo také své podmínky pro prodej druhotného softwaru.

Jaký software a od jakých výrobců se aktuálně nejčastěji tímto způsobem přeproductívá?

Platí jednoduchá rovnice: čím je software rozšířenější, tím je větší pravděpodobnost, že bude k dispozici i na volném trhu. I proto jsou nejčastěji prodávány licence k Windows nebo Office od Microsoftu.

Je takto možné přeproductívá třeba i počítačové hry?

Samozřejmě, však se tak i běžně děje. Například druhotný trh je zcela běžný mezi hráči na konzolích nebo převodem účtů u on-line her.

Jak se k tomu staví samotní výrobci softwaru?

Obecně lze říci, že se situaci přizpůsobili a respektují právní prostředí. Nicméně začínají omezovat nabídku trvalých on-premise licencí na úkor cloudu (SaaS model), aby si zajistili stálé příjmy. Zároveň platí, že předplatné nelze bez souhlasu výrobce převádět. Pro uživatele však cloudové řešení nemusí být optimální – ať už z hlediska ceny, nebo bezpečnosti dat. My na to reagujeme podle mého unikátního řešením, kdy kombinujeme výhody on-line služeb a trvalých licencí, kde je návratnost už po zhruba roce. ■

Kdo je Martin Predný

Martin Predný vystudoval právo na Masarykově univerzitě. Podílel se na vzniku jednoho z prvních projektů v oblasti obchodu s druhotným softwarem. V současnosti vede firmu Predny SLM, která se i díky spojení s PREO Software stala jedním z celoevropských leaderů na poli obchodu se softwarem z volného trhu.

